

Canolfan ar gyfer Gwerthuso,
Asesu Dyfeisiau ac Ymchwil Gofal Iechyd

CEDAR

Centre for Healthcare Evaluation,
Device Assessment and Research

Beth yw Paratoi'n Dda (Orthopedeg)?

Nod Paratoi'n Dda (Orthopedeg) yw cefnogi a gwella paratoad seicolegol a chorfforol unigolyn ar gyfer llawdriniaeth orthopedig gynlluniedig er mwyn ei helpu i wella a byw'n dda wrth gael cymal newydd. Mae'n cynnwys dau gwrs: cwrs "rhagsefydlu" cyn llawdriniaeth, a chwrs "adsefydlu" ar ôl llawdriniaeth. Mae'r gwerthusiad hwn yn canolbwyntio ar y cwrs rhagsefydlu.

Cynhelir y cwrs chwe wythnos mewn canolfannau hamdden yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg. Mae pob dosbarth yn cynnwys elfen ymarfer corff (60 munud) ac elfen trafod gyda chyngor ar addasiadau i ffordd o fyw (30 munud). Ym mhob sesiwn, mae cyngor 1:1 ar gael hefyd gan therapydd arbenigol.

Nod

Cynhaliwyd gwerthusiad i archwilio profiadau defnyddwyr gwasanaeth a staff o ESCAPE-pain, yr effaith ar ganlyniadau defnyddwyr gwasanaeth a gwerth cymdeithasol y cwrs. Roedd y dulliau'n cynnwys cyfweiliadau, arolygon, arsylwadau, ac Elw Cymdeithasol ar Fuddsoddiad (SROI).

Beth newidiodd?

Paratoi'n gorfforol ar gyfer llawdriniaeth:

Dywedodd defnyddwyr gwasanaeth eu bod wedi profi newidiadau mewn lefelau ffitrwydd yn y cyfnod cyn llawdriniaeth. Yr oedd hyn o ganlyniad i wneud mwy o ymarfer corff a theimlo eu bod wedi cryfhau eu cyhyrau wrth baratoi ar gyfer llawdriniaeth.

"Roeddwn i'n teimlo ei fod yn gryfach ar ôl gwneud yr ymarferion, ar ôl y dosbarth... er eu bod yn boenus ar achlysuron neu'n bennaf trwy'r dosbarth i'w wneud! Felly roeddwn i'n disgwyl mwy o boen o ganlyniad iddo, ond roedd yna adegau pan oeddwn i'n teimlo'n eithaf cryf ar ôl yr ymarferion" (PW3)

"Fe wnaeth hefyd leihau pryder. Rwy'n gwybod ei fod yn swnio'n wallgof, ond os nad ydych chi'n gwybod beth i ddisgwyl a'ch bod chi'n cael canlyniadau poenus iawn, [rydych chi'n gofyn i chi'ch hun] yw hynny'n normal? Wel, ie, mae'n normal! ... Mae'n lleihau'r lefelau pryder yn sicr, y pryder cyson: a yw hyn yn normal ai peidio? Ydw i'n gwella'n ddigon cyflym? A ddylwn i ffonio'r meddyg? A ddylwn i boeni? Yr holl bethau hynny nad ydw i wedi'u cael oherwydd roeddwn i'n teimlo fy mod i'n barod am hynny trwy'r dosbarthiadau hynny" (PW3)

Paratoi'n seicolegol ar gyfer llawdriniaeth:

Soniodd defnyddwyr gwasanaeth am deimlo'n llai pryderus am eu llawdriniaeth, oherwydd eu bod yn teimlo'n dawel eu meddwl ynghylch yr hyn i'w ddisgwyl, a rhoddwyd sylw i'w pryderon yn y dosbarthiadau.

Cyfranogiad cleifion:

Dywedodd defnyddwyr gwasanaeth eu bod yn teimlo cymhellant i barhau i wneud ymarfer corff ac i fynychu dosbarthiadau adsefydlu ar ôl llawdriniaeth, oherwydd eu bod yn teimlo'n fwy cyfrifol am eu hadferiad eu hunain, a bod ganddynt well dealltwriaeth o fanteision ymarfer corff wrth wella.

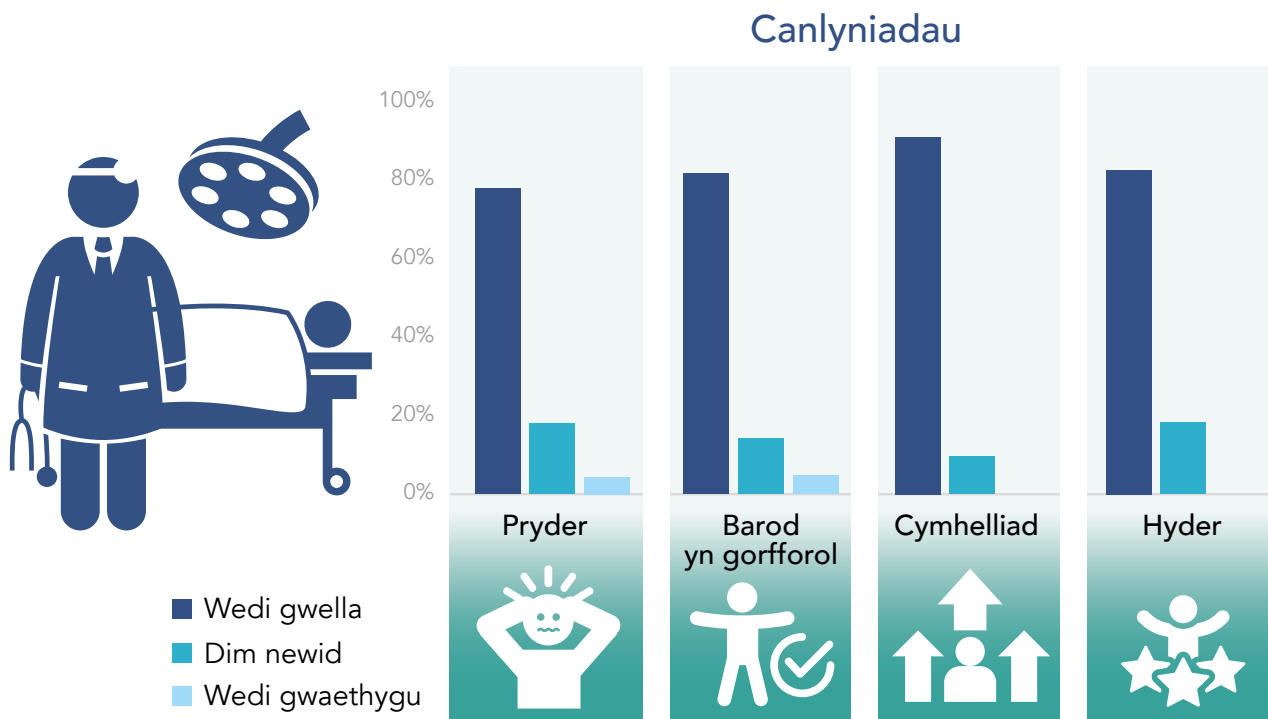
"Rwy'n gwybod ei fod yn wirion ond rydw i eisiau'r adferiad gorau y gallaf, nid yn unig i mi fy hun ond i fy rheulu, er mwyn mynd yn ôl i'r gwaith, rydw i eisiau'r pethau hynny i fynd yn ôl i normal. Ac rwy'n credu heb ryw faint o fewnbwn - os caiff ei adael i chi, bydd yn cymryd mwy o amser. Ac rwy'n credu y dylai unrhyw fewnbwn a gewch gael ei arwain yn broffesiynol ac yn briodol, felly os ydych chi'n cerdded o amgylch y tŷ a dim ond yn codi oddi ar y sofa ychydig o weithiau, dwi ddim yn meddwl bod hynny'n... gymaint o fudd â mynd i mewn i ddosbarth a dysgu mwy o fathau o ymarfer corff y gallwch chi ei wneud. A pheidio â gwthio'ch hun ond ymrwymo i wneud y gorau o'ch adferiad" (PW3)

"Rydw i newydd godi bore yma, rydw i wedi cael beic ymarfer yr wythnos hon oddi ar ffrind felly rydw i wedi codi a gwneud fy ymarferion bach yn y gwely ac yna mynd yn syth ar fy meic ymarfer, er mwyn ceisio mynd yn ôl i normal mor gyflym ag y gallaf. Fel y dywedais, nid wyf erioed wedi hoffi gwneud ymarfer corff fy mywyd cyfan" (PW1)

Bod yn fwy hyderus i reoli iechyd:

Disgrifiodd defnyddwyr gwasanaeth eu bod yn teimlo'n fwy hyderus i reoli eu hiechyd eu hunain, gan gynnwys gwybod sut i reoli eu poen, teimlo'n fwy abl i wneud ymarferion gwahanol, a deall sut i ymdopi ar ôl llawdriniaeth.

Faint o newid?

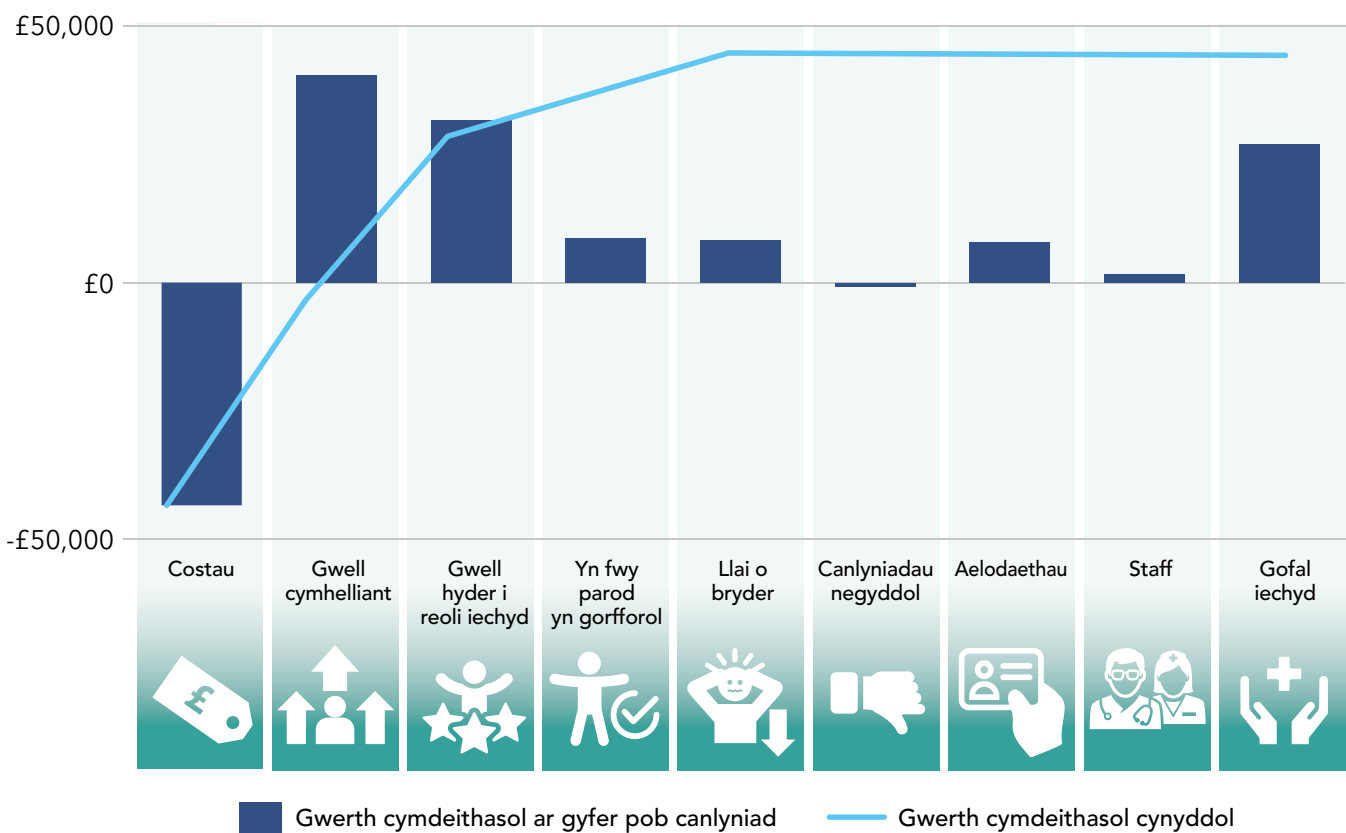

Soniodd y rhan fwyaf o bobl am newidiadau cadarnhaol ar draws yr holl ganlyniadau. Tybiwyd bod newidiadau mewn pryder am lawdriniaeth a theimlo'n barod yn gorfforol ar gyfer llawdriniaeth yn para 6 mis yn unig, ac erbyn hynny byddai llawdriniaeth wedi digwydd. Disgwylir i ganlyniadau eraill bara'n hirach, ond priodolir llai o newid i Baratoi'n Dda (Orthopedeg) wrth i amser fynd heibio.

Rhoi gwerth ar y newidiadau

Mae'n anodd gosod gwerthoedd ariannol ar y canlyniadau hyn, ond gallwn amcangyfrif drwy edrych ar ddewisiadau masnachol amgen a chysylltu hyn â phwysigrwydd y canlyniadau a adroddwyd gan gyfranogwyr. Roeddem yn cynnwys cost y gwasanaeth, a gostyngiad yn hyd arhosiad yn yr ysbyty yn dilyn llawdriniaeth. O edrych ar 3 blynedd yn dilyn yr ymyriad, roedd cymhareb o £2.86 o werth cymdeithasol am bob £1 a fuddsoddwyd. Mae hyn yn cynnwys cost y gwasanaeth a'r arbediad yn hyd arhosiad yr ysbyty.

Cafodd costau darparu'r gwasanaeth eu gwrthbwysu'n rhannol gan ostyngiad yn hyd yr arhosiad yn yr ysbyty ar ôl llawdriniaeth. Roedd y gwasanaeth yn cefnogi defnyddwyr i leihau gorbryder a dod yn barod yn gorfforol ar gyfer llawdriniaeth. Ar ôl llawdriniaeth, dywedodd pobl eu bod yn hyderus ac yn llawn cymhelliant i reoli eu hiechyd a chadw'n egniol. Mae'r canlyniadau hyn yn golygu y crëwyd £2.86 o werth cymdeithasol am bob £1 a fuddsoddwyd yn y gwasanaeth.